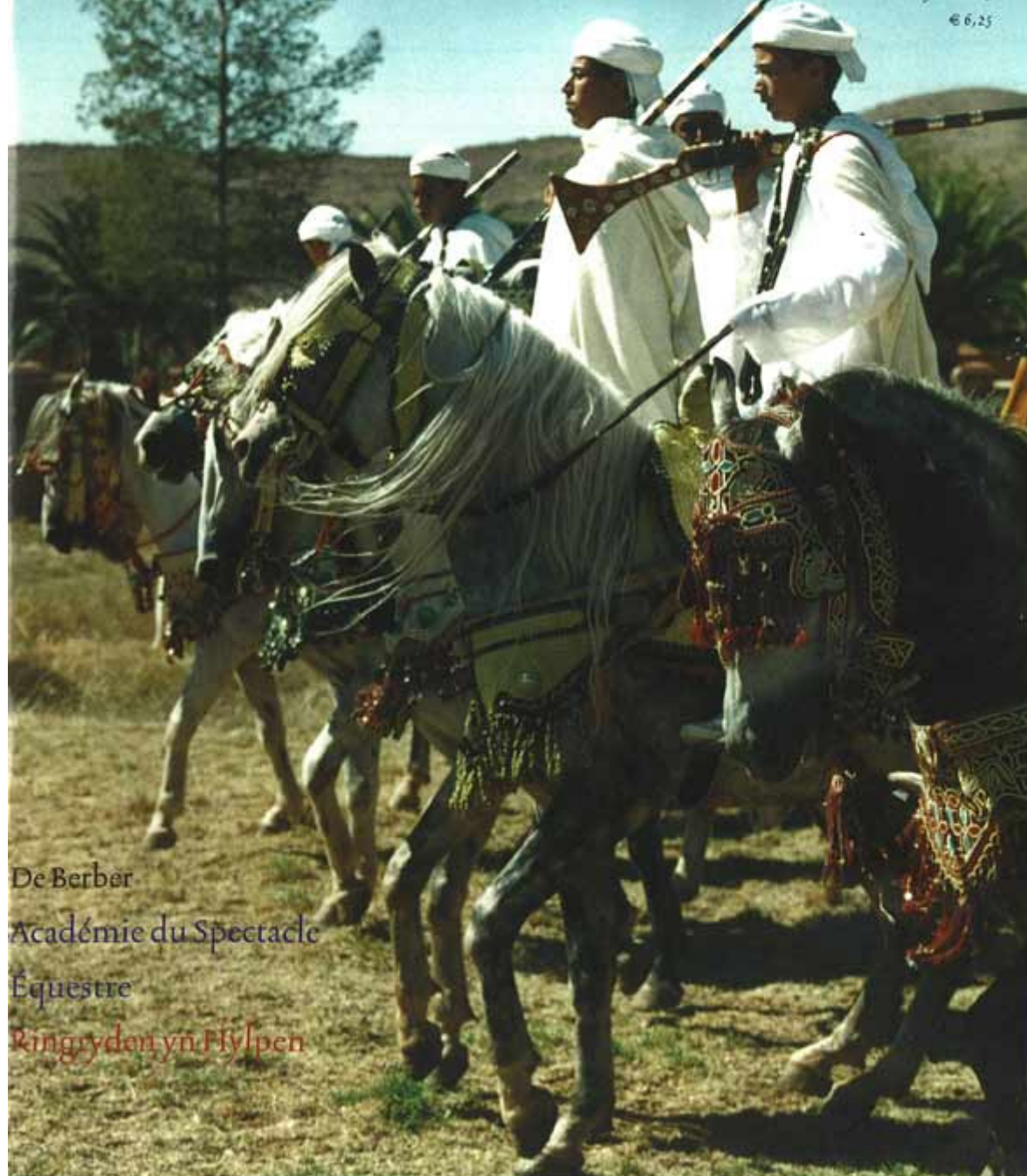

Tijdschrift voor liefhebbers van barokke paarden

BAROQUE

Nummer 18 najaar 2003

€ 6,25

De Berber
Académie du Spectacle
Équestre
Ringsryden yn Fylpen

De gelijkenis van de Berber met het Iberische paard doet vermoeden dat beide typen paarden zich uit eenzelfde oertype paard hebben ontwikkeld. Een robuust paard met sterke gewrichten en een ramshoofd, tegenwoordig beter bekend als de Sorraia-pony.

Vast staat in ieder geval dat het Berbervolk, al vóór onze jaartelling paarden fokte. Het Berbervolk bestond (en bestaat nog steeds) uit boeren en nomaden uit Algerije, Marokko en Tunesië. Tezamen de Maghreb landen genoemd, wat zoveel betekent als 'waar de zon ondergaat'.

FOTO: F.M. REICHEN

De Berber

KRIJGERS

De Berbers waren ook een oorlogszuchtig volk. Hun beste wapens waren hun paarden. Die waren snel, moedig, wendbaar en konden zo abrupt stoppen dat de berijder zijn speer ver in de gelederen van de tegenstander werpen kon. De oorlogsruiters hadden een speciale techniek. Zij namen gewoonlijk twee paarden mee in het gevecht, waarbij het tweede paard de kwetsbare linkerzijde van de krijger vrijhield door bijten, trappen en slaan. Bovendien kon dit paard de krijger, als hij in een nood-situatie terecht kwam, als vervangpaard snel in zekerheid brengen. De Griekse geleerde Claudius Aelia-

nus schreef in het jaar 200 na Christus over de Berberpaarden: 'Deze paarden zijn buitengewoon snel en sterk, maar bovendien zo volgzzaam dat ze zonder trens of teugel bereiden kunnen worden en zich heel eenvoudig met een stokje laten sturen'.

FAMILIELID

De Berbers hielden hun paarden niet in kuddes of in stallen, maar deze stonden meestal slechts aan een touwtje vastgebonden temidden van de tenten, mensen, geiten, schapen en honden. Hierdoor groeide de paarden in zeer nauw contact met hun eigenaar op. Vaak werden ze zelfs gehouden in

de tenten van de bedoeïnen (het Berbervolk). Met name als merries moesten veulen, haalden de vrouwen van de stam de hoogdrachtige merrie in de tent. De veulens dronken dan hun eerste melk niet bij hun moeder, maar uit de handen van de vrouw die de merrie gemolken had. De merrie werd daarna gewassen, gebandageerd en met allerlei kostbaarheden verwend. De opgroeiende mannen in de stam leidden spelenderwijs de jonge hengsten op en reden ze naar de drinkplaatsen. Het Berberpaard was echt een volwaardig lid van de familie. Deze sterke binding met de mens werd versterkt door de strenge selectie in de fokkerij. Het karakter is erg belangrijk in de fokkerij van de Berberpaarden.

Hengstenmanieren bijvoorbeeld werden (en worden nog steeds) niet getolereerd. De hengsten werden pas op latere leeftijd voor de dekdienst ingezet. Nadat een hengst zijn eerste veulens had voortgebracht, werd gekeken of het sociale en mensgerichte gedrag vererfd werd. Was dat niet het geval, dan werd de betreffende resoluut afgeschreven voor de dekdienst, wat tevens vaak het einde van de hengst betekende. Ook tegenwoordig wordt nog steeds zeer streng op het karakter van de paarden gelet. Het testen van het gedrag ten opzichte van andere hengsten is zelfs een apart onderdeel van de hengstenkeuring!

Door deze strenge selectie ontwikkelden en bevestigden deze paarden hun zeer goede karakter. En deze 3000 jaar lange strenge selectie heeft er voor gezorgd dat ook tegenwoordig het karakter van de Berber nog geroemd wordt. Dit eeuwenoude ras wordt wel beschreven als 'de enige hond waarop je kunt rijden'.

Douira

Links en onder: Berberhengst Jihal

IBERISCH PAARD

Aan het eind van het jaar 700 na Christus vielen de, overwegend op dromedarissen gezeten Arabieren de Maghreb landen binnen. Veel van de daar levende Berberstammen werden door deze Arabieren tot het islamitische geloof bekeerd. De Berberstammen zelf grepen op hun beurt de kans om in naam van Allah Spanje binnen te vallen. Zij namen voor deze invasie een groot aantal Berberpaarden met zich mee. Deze werden gekruist met het Iberische paard. Men legde hiermee ondermeer de basis van het Andalusische paard. De Berber en de Andalusier hebben heden ten dage dan ook veel overeenkomsten qua uiterlijk.

Lees verder op pagina 38

De Berber

VERVOLG VAN BLADZIJDE 23

Dat wil zeggen, Andalusiërs van het oudere type. De moderne grote sportgerichte PRE is door doelgericht fokken toch echt een ander type paard geworden dan de oorspronkelijke Berber. De Berber is nog van de 'oude stempel'. Ze hebben minder spectaculaire gangen dan de luxe PRE en zijn beduidend kleiner met hun gemiddelde stokmaat van rond de 1.53m. Wel hebben ze een sterke ronde hals, een recht tot confex profiel, een rond afhankelijk kruis, een goed ontwikkelde schoft, een korte sterke rug, pezige benen en weelderige manen en staart. Ze staan in het vierkantsmodel en zijn met recht barokke paarden.

EUROPESE KONINGSHUIZEN

In 1200 na Christus kwam de Berber in de mode bij de Europese ridders. De Berbers waren tot in de 18^e eeuw zeer geliefd. Wie binnen de Europese koningshuizen iets voorstelde, reed op een Berber of een Spaans paard. Antoine Pluvinel schreef over de Berber: 'Ik houd veel van deze barbaarse paarden voor het Hoge

School rijden vanwege de buitengewone toegenegenheid om sierlijk en met een bijzondere ijver de oefeningen uit te voeren.'

In 1605 zegt G.E. Löhneysen: 'De Moorse paarden zijn tamelijk klein, maar conditioneel sterk en werklustig, ze kunnen veel hebben, het zijn heerlijke goede paarden. Voornamelijk zijn ze dapper en blijmoedig en ze worden in het bijzonder geprezen omdat ze erg werklustig en trouw aan de mens zijn.'

In oorlogstijd moest de Berber zijn kwaliteiten tonen op het slagveld. Er werden hoge eisen gesteld aan de ruiter, maar zeker ook aan zijn paard. Om de zware 'oefeningen' op het slagveld uit te kunnen voeren moest het paard sensibel, temperamentvol en goed te rijden zijn. Maar bovenal moest hij mee willen werken en trouw zijn.

In vreedstijd dienden de Berberhengsten als comfortabele, rustige tölters voor de weinig zadelvaste adellijke dames. En natuurlijk werden ze als dekhengst ingezet.

ENGELS VOLBLOED

Karel II van Engeland was een liefhebber van paardenrennen. Hij kreeg in 1662 als bruidschat van zijn gemalin onder andere de Marokkaanse havenstad Tanger. In jaren dat deze stad onder zijn heerschappij viel, werden een groot aantal Berberpaarden naar Groot Britannië

verscheept. Deze paarden werden gebruikt om de eerste Britse renpaarden te verbeteren. De meest invloedrijke verbeteraar was de Marokkaanse Berberhengst Godolphin Barb. Hij kwam in 1729 naar Engeland. Zijn veulens overtroffen alle veulens tot dan toe. Ze hadden een extreem goed uithoudingsvermogen, waren snel, onverschrokken en versloegen steeds de concurrentie op de lange afstand. Godolphin Barb, die onbetwist als stamvader van de Engels Volbloed geldt, en twee andere Berberhengsten Curwen Bay en St. Victor vormen tezamen 23,3% van het erfgoed van alle Engelse Volbloed paarden in de wereld.

Ook dichterbij in de geschiedenis heeft de Berber nog van zich laten horen. De veldtocht van Rommel in de 2^e Wereldoorlog naar Tunesië en Algerije leverde zo'n 2000 Berberhengsten op, die weer ingezet werden bij de veldtocht naar Rusland. Zij werden naar Hongarije verscheept en droegen, samen met Duitse warmbloedpaarden, het 42^e Duitse Ruiteregiment tot ver voorbij St. Petersburg. Een lange en ondenkbaar zware reis, die van alle paarden alleen door de Berberhengsten overleefd werd. Tijdens deze barre tocht konden de paarden zich alleen voeden met het riet van de daken van de boerderijen! Na de oorlog keerden de overleven-

OVER SUSAN DE WEERD

Enige jaren geleden begonnen Susans plannen om Berberpaarden te gaan fokken een vastere vorm aan te nemen. Inmiddels heeft zij een aantal Berbers aangeschaft en is dit jaar met twee merries naar de Duitse keuring geweest. De resultaten waren inspirerend.

De Berber merries Chaqra en haar zuster Douira zijn beiden geboren op de staatsfokkerij Chaouchaoua in Tiaret te Algerije kwamen in het najaar van 2002 naar Europa. Het zijn dochters van Rohil die op zijn beurt een zoon is van Bourbaki. Deze Algerijnse Berberhengst werd op de eerste Noordafrikaanse paardenbeurs in Tiaret in december 1986 als beste hengst in zijn klasse geprimeerd en behaalde de titel 'supreme champion' van de gezamenlijke Maghreb landen. In de ogen van de bewoners van het herkomstgebied van dit ras, vertegenwoordigt hij het ideaalbeeld van de Berber.

Chaqra heeft op shows in Algerije diverse overwinningen behaald in haar klasse. In september van dit jaar werd zij kampioen in Duitsland. Kenners beschrijven de vriendelijke en zelfbewuste Chaqra als de beste geïmporteerde merrie ooit. Haar exterieur laat niets te wensen over, ze heeft een krachtige hals, sterke benen en een zeer mooie achterhand. Haar afstamming gaat, net als die van Douira, terug tot 1860, het begin van de Algerijnse Berberfokkerij. Douira behaalde op dezelfde keuring een vierde plaats en kreeg een lovend rapport over haar harmonische bouw en haar sterke bewegingen. Beide merries zijn gedekt door de Berberhengst Raisulih (Jihal x Islaka). Deze hengst wordt gereden volgens de middeleeuwse rijwijze en wordt geregeld ingezet als show- en filmpaard. Hij beheerst zonder moeite alle oefeningen van de klassieke rijkunst inclusief de hogeschool sprongen.

Info: www.berberpaarden.nl

den van het regiment weer naar hun thuisland terug. Velen van hen moesten om te overleven onderweg, in Rusland, later in Polen en Oostenrijk en tenslotte in Duitsland, hun geliefde paard verkopen. Tweehonderd van deze hengsten zijn gebruikt bij de Poolse warmbloed fokkerij en twintig werden gebruikt voor de Trakhener fokkerij.

BERBER-ARABIER

De Berber-Arabier is net als de Berber en de volbloed Arabier, een van de oudste paardenrassen ter wereld. Hoewel de naam misschien anders doet vermoeden, is dit ras zeker geen toevallige kruising. De diverse Berberstammen voerden regelmatig oorlog met elkaar en waren daarom altijd op zoek naar de beste oorlogspaarden. Het waren deze volkeren

die na de inval van de moslims in Noord-Afrika in 700 en 800 na Chr. in het hooggebergte van de Atlas een nieuw ras vormden van hun Arabische paarden en hun barokke Berberpaarden: de Berber-Arabier. Dit was een robuust, maar tegelijkertijd een goedbewegend en moedig oorlogs- en gebruikspaar. De Berber-Arabier werd zo populair dat het oude Berberras bijna verdrongen werd door dit 'nieuwe' ras. In Marokko wordt het huidige aantal Berber-Arabieren geschat op zo'n 160.000 en eenzelfde aantal is verspreid over de rest van de wereld te vinden. Het totale aantal Berber-Arabieren wordt daarmee geschat op ongeveer 300.000. Waarschijnlijk is dit aantal het honderdvoudige van de nog in leven zijnde zuivere Berber.

De Berber is een zeer invloedrijk ras

geweest. Niet alleen direct maar ook indirect. Denk aan de met Berberbloed gefokte Spaanse paarden die in het jaar 1500 door de Spaanse ontdekkingsreizigers werden meegenomen naar Amerika en natuurlijk niet te vergeten de Engels Volbloed. Daarom is het des te spijtiger dat er nog maar zo weinig Berbers (en Berber-Arabieren) voorkomen. Gelukkig zijn de ogen van de andere de Europeanen geopend en heeft dit ras een toenemend aantal enthousiaste gebruikers en fokkers. De grootste fokkerijen in Europa zijn te vinden in Frankrijk en Duitsland. Maar ook de Amerikanen beginnen de stamvader van veel van hun rassen te herontdekken.

Tekst en foto's: Susan de Weerd

Het moederstamboek is het OMCB (Organisation Mondiale de Cheval Barbe) en werd tot behoud van het Berberpaard in 1988 in Algerije opgericht. Het ondersteunt als internationale overkoepelende organisatie de samenwerking tussen de dochter-organisaties in Algerije, Marokko, Tunesië, Frankrijk, Duitsland, België en Zwitserland. Het Duitse stamboek (dochter-organisatie) is het VFZB - Verein der Freunde und Züchter des Berberpferdes e.V. - en is in 1992 opgericht en in 1994 officieel erkend door het OMCB. Info: www.berber.de

STOKMAAT EN KLEUR

Hengsten: tussen de 1.50 en 1.60 m.

Merries: tussen de 1.48 en de 1.60 m.

Pijpomsang minimaal 18cm.

Alle kleuren zijn toegestaan met uitzondering van cremello en perlino (albino). De meest voorkomende kleur is schimmel, dan vos, zwart en bruin. Aftekeningen zijn toegestaan.

ALGEMEEN

Het beeld is dat van een afgerond en harmonisch rijpaard in het vierkantsmodel. De uitstraling van de hengsten moet mannelijk maar terughoudend zijn, die van de merries moederlijk en kalm.

Gewenst is een moedig, leergierig, 'rittig', lenig, werkwilbig en capabel paard. Daarnaast evenwichtig, hoog belastbaar, robuust en met uithoudingsvermogen. Gewenst is ook een sterke emotionele binding met de verzorger, evenals een aangenaam sociaal gedrag tegen soortgenoten. Manen en staart moeten lang, dik en glanzend zijn, vaak met een natuurlijke golf.

HOOFD, HALS

Het edele droge hoofd moet lang en smal zijn met sterk afgeronde neusgaten. De neusgaten zijn onopvallend, klein en langwerpige. De ogen zijn niet te groot, donker gekleurd met een vriendelijke blik. De kaken zijn niet te zwaar, wel goed geproportioneerd en aan de onderzijde gesloten. De korte, krachtige hals heeft een sterk ontwikkelde ronde bovenlijn.

BOUW

Gewenst is een paard in het vierkantstype. De hoek van de schouder in harmonie met de croupe. Een iets smalle borst (zeker in de jeugd) is rastypisch. De borstspieren moeten krachtig ontwikkeld zijn. De schoft moet hoog, goed ontwikkeld en lang zijn. De rug sterk en kort (de merries mogen iets langer in de rug zijn). De staartinplant is laag. De achterhand rond en sterk bespied.

FUNDAMENT

De ledematen zijn correct, droog en sterk. De voorbenen kunnen iets nauw staan. Het pijpbeen is kort en sterk en minimaal 18 cm van omvang. De hoeven zijn hoog, middelgroot en robuust.

BEWEGING

Rechtlijnige, vloeiende, taktmatige en soepele bewegingen zijn gewenst. Evenals een sterk ondertredende achterhand bij een matig ruimgrijpend voorbeen, een verzamelde en energieke tred en tredzekerheid. Matige knieactie wordt wel gewaardeerd. De Berber moet bij het stilstaan kalm zijn en zijn begeleider willig en zelfbewust volgen.